

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 828 din 20.11.2019

Dosar nr.: 301/2019

Petiția nr.: 2747/21.05.2019

Petent: .....

Reclamați: Ministerul Educației Naționale, Metrorex S.A.

Obiect: acordarea de legitimații de călătorie gratuite doar studenților cu vârste până la 26 de ani conform Legii nr. 1/2011, modificată și completată prin OUG nr. 2/2017 și HG nr. 42/2017

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

.....

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate:

Ministerul Educației Naționale

Metrorex S.A. – Bd. Dinicu Golescu 38, sector 1, București

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Refuzul eliberării studenților peste 26 ani a tichetului de călătorie tip abonament cu reducere și tichetelor cu 2 sau 10 călătorii reduse

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin adresele nr. 2747/05.06.2019 și 3060/05.06.2019, a citat părțile pentru data 25.06.2019.

5. Conform art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 348/06.05.2008, s-a invocat excepția de necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în privința constatării existenței discriminării ce rezultă din acte normative, înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii sau abrogarea dispozițiilor legale discriminatorii.

6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Petentul, student – doctorand, consideră că este discriminat deoarece studenții peste 26

de ani din învățământul de stat sau privat nu beneficiază de tichete de călătorie de transport reduse 50% (abonament sau tichete de 2 sau 10 călătorii).

8. Acest refuz a debutat cu luna martie 2019, în baza unei decizii a reclamatului, în baza articolului 205 alin 2 din Legea educației naționale nr. 1/2011. Petentul specifică faptul că acest articol a fost abrogat prin Legea 450/2017: "Prin excepțiile de la prevederile alin (2) al art. 205 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență – licență, master, doctorat – în instituțiile de învățământ superior acreditate, indiferent de vârstă, beneficiază de gratuitate la transportul feroviar intern".

Sușinerile reclamațiilor:

Metrorex S.A.

9. Reclamatul, prin punctul de vedere depus la dosar, nr. 3500/20.06.2019, solicită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării admiterea excepției Consiliului, invocată din oficiu, și invocă excepția calității procesuale pasive.

10. Astfel, reclamatul consideră că nu ne aflăm în fața unei situații discriminatorii pentru petentul în cauză, ținând cont de faptul că acestuia nu-i este încălcat un drept.

11. Prevederile art. 205 alin 2 din Legea 1/2011 – legea educației dispun "În timpul anului universitar, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de tarif redus cu minimum 50 % pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, feroviar și naval."

12. Așadar, vârsta, până la care studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență din instituțiile de învățământ acreditate pot beneficia în timpul anului universitar de tarif redus cu minimum 50% la transportul cu metroul, este de 26 de ani, această limită fiind stabilită de legea educației naționale, prin textul de lege mai sus menționat.

13. Singura excepție de la prevederile art. 205 alin 2 din legea educației naționale, privind limita de vârstă, este reglementată de prevederile art. 4 alin 1 din Legea nr. 95/2018 privind aprobarea unor măsuri în domeniul finanțării învățământului, care statuează că " Prin excepțiile de la prevederile alin (2) al art. 205 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență – licență, master, doctorat – în instituțiile de învățământ superior acreditate, indiferent de vârstă, beneficiază de gratuitate la transportul feroviar intern". Această excepție se referă strict la transportul feroviar intern și nu la transportul cu metroul.

Ministerul Educației Naționale

14. Reclamatul, prin punctul de vedere depus la dosar, nr. 3583/24.06.2019, solicită Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării admiterea excepției Consiliului, invocată din oficiu, și invocă excepția calității procesuale pasive având în vedere că actul normativ la care se face referire în petiție este adoptat de către Parlamentul României.

15. Pe fondul cauzei, reclamatul aduce precizări, solicitând Consiliului să respingă petiția. Astfel, faptul că există o limită de acordare a respectivelor drepturi raportat la vârstă nu duce la instituirea unei situații discriminatorii, în practica de reglementare a unor categorii de

drepturi aparținând cetățenilor existând în mod frecvent asemenea limitări de vârstă. În acest sens, reclamatul amintește de prevederi reglementate de Codul civil, respectiv art. 499, Codul fiscal, art. 84 din Legea 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările ulterioare, toate aceste norme stabilind acordarea unor drepturi până la vârsta de 26 de ani.

V. Motivele de fapt și de drept

16. În fapt, Colegiul director constată că petentul reclamă ca fiind discriminatorii prevederile Legii nr. 1/2011 (Legea Educației Naționale) privind eliberarea abonamentului redus pentru studenții cu vârsta peste 26 ani.

17. În drept, potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, ce prevede că *„(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției.*

18. Referitor la excepția de necompetență a C.N.C.D., invocată din oficiu, Colegiul director urmează să o admită, arătând că o eventuală constatare a unei fapte de discriminare ar afecta norme juridice cu caracter de lege, având în vedere **Decizia Curții Constituționale nr. 997/2008**. Emite un punct de vedere privind obiectul petiției, conform deciziilor instanțelor judecătorești în domeniu.

19. Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 a Curții Constituționale stabilește următoarele:

20. *„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.*

21. *„Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.*

22. *„Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art.16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării» iar, potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art.20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».*

23. *Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că*

dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, prin care s-a scos din com Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

24. În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

25. Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr.137/2000.

26. Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

27. Având în vedere aceste aspecte, Colegiul nu se poate pronunța prin hotărâre privind obiectul cauzei, însă poate emite un **punct de vedere**, conform prevederilor art. 18, alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește

armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”, astfel:

PUNCT DE VEDERE

28. O.G. nr. 137/2000, prin art. 2 alin. 1, definește discriminarea prin următoarele: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

29. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”.

30. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996).

31. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

32. În orice caz supus analizei Colegiului director în ceea ce privește posibila încălcare a principiului egalității, acesta analizează dacă în cazul semnalat se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare.

33. Astfel, pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții:

34. a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;

35. b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;

36. c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;

37. d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

38. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea,

restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

39. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

40. În analiza obiectului prezentat în speța de față, respectiv condiționarea vârstei de 26 ani pentru acordarea facilităților sau gratuităților pentru mijloacele de transport studenților înmatriculați la formele de învățământ cu frecvență, din instituțiile de învățământ acreditate, Colegiul director consideră că nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, situațiile nu sunt comparabile între persoanele care nu au împlinit vârsta de 26 de ani și cele care au peste 26 de ani. Astfel, în majoritatea cazurilor, la peste 26 de ani, persoanele au finalizat cursurile facultăților, fiind salariate, se pot întreține din resurse proprii, beneficiile nemaifiind valabile.

41. Având în vedere cele mai sus arătate precum și ordinea analizărilor excepțiilor, Colegiul apreciază faptul că admiterea excepției necompetenței face de prisos analizarea excepțiilor invocate de către partea reclamată precum și a fondului petiției.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției de necompetență materială a C.N.C.D., potrivit Deciziei nr. 997/2008 a Curții Constituționale;
2. Emiterea unui punct de vedere;
3. Se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA - Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 21.11.2019

M.L./A.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.